

درس دوازدهم

کلمات هم معنی	
یزدان - پروردگار، خداوند	شید - خورشید
نکو - پسندیده، خوب و نیکو	بی‌همتا - بی‌نظیر، یکتا، یگانه
فربه - چاق	جامه - تن‌پوش، پوشاک، لباس
شیردل - دلیر، شجاع	بهشت برین - بهشت آسمان
عاقبت - سلامتی و آسایش	اطبا - طبیبان، پزشکان
عاقبت - پایان کار، سرانجام	موبدان - روحانیون زرتشتی
کهن - گذشته، قدیم	برفراز - برپاندی، برپالای
هرسه - نوعی آش، حلیم، غذایی از گوشت و حبوبات	بامداد - سحر، پگاه، صبح زود
مکتب‌خانه - محل آموزش، خانه آموزش	جفا - ظلم، بیداد، ستم
سرزنش - نکوهش، ملامت، بازخواست کردن	درقبال - در برابر
سیمرغ - مرغی افسانه‌ای که آن را پادشاه پرنده‌گان دانسته‌اند	سربل‌زدن - امتناع کردن
غم‌گزو - به قسمتی از سوره‌های کوچک قرآن، که در مکتب‌خانه‌ها تدریس می‌شد.	صحت - سلامتی
بی‌آزار - بدون آزار و زحمت دادن	مهر ببریدن - محبت و مهربانی را دریغ کردن، بی‌علاقه شدن

کلمات مخالف	
نهان - آشکار	نکو - زشت
نامید - امیدوار	

کلمات هم‌خانواده	
اطبا، طبیب، طب، طبابت	معالجت، علاج، معالج
عاجز، عاجز	

املا دان:

متن حکایت (بوعلی و بانگ گاو) را بخوان و سپس کلمات جافتاده‌ی حکایت را در جاهای خالی بنویس.

یکی از بزرگان، بیمار شده بود، چنان که تصوّر می‌کرد، گاو شده است. پس همه روز، بانگ می‌کرد. و این و آن را می‌گفت: «مرا بکشید که از گوشت من هرسه نیکو آید.

کار او به درجه‌ای بکشید که هیچ نمی‌خورد و اطبا در معالجت عاجز ماندند، سرانجام خواجه ابوعلی سینا را آوردند تا او را علاج کند.

۱. مکتب‌خانه گلستان سعدی عمّ جزو حروف الفبا
۲. الف) نادرست ← در مکتب خواندن و نوشتن حروف الفبا و کتاب قرآن، گلستان سعدی ... تدریس می‌شد.
ب) درست
- پ) نادرست ← کتاب قرآن، گلستان جامع عباسی ... آموزش داده می‌شد.
۳. شیطننت = بازیگوشی در قبال = در برابر مکلف = موظف
۴. فرزندان ثروتمندان مکتب‌داران
- معلمان دانش‌آموزان
۵. ۳ جمله (فعل‌های جمله: آیند - پرسند - گویم)
۶. زال
۷. شاهنامه
۸. به دلخواه دانش‌آموز سرباز زدن یعنی نافرمانی و سرکشی کردن
۹. چه بگویم که این دیوزاده کیست؟ یا اینکه پری‌زاده است؟
۱۰. به دلخواه دانش‌آموز

۱۱. الف) گزینه «۴» ب) گزینه «۲» پ) گزینه «۱»
ت) گزینه «۳» ث) گزینه «۲» ج) گزینه «۲»

خوانش و پردازش

- الف) وقتی که در خم رنگ آمیزی افتاد و رنگارنگ شد و فکر می‌کرد که زیبا شده است.
ب) با توجه به متن داستان بر عهده‌ی دانش‌آموز (مانند: تو را چه بنامیم؟ آیا صدایت مثل طاووس است؟)
پ) اینکه زیبایی و صدای طاووس که هدیه‌ی خدایی بود را نداشت.

- ت) عوض شده بود = تغییر کرده بود شغالک = شغال بی‌ارزش
مغرورانه = خودپسندانه (همراه با غرور)
ث) مدّعی ← ادّعا پست ≠ والا
خُم ← کوزه باطن ≠ بیرون
تکبر ← خودپسندی